

**ХУЛОСАИ ШУРОИ ДИССЕРТАЦИОНИИ 6D.КОА-003 НАЗДИ
ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
БАРОИ ДАРЁФТИ ДАРАЧАИ
ИЛМИИ НОМЗАДИ ИЛМ**

Парвандаи аттестатсионии №

Қарори шурои диссертатсионӣ аз 21.09.2023, № 41

Барои сазовор донистани Маҷидов Абдулмачид Абдуҳамидович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи иҳтисоси 08.00.08.01 – Омор.

Диссертатсияи Маҷидов Абдулмачид Абдуҳамидович дар мавзуи «Таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ (дар мисоли вилояти Суғд)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи иҳтисоси 08.00.08.01 – Омор дар шурои диссертатсионии 6D.КОА-003 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи Буни Ҳисорак), ки дар асоси фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 03.12.2021 таҳти №349 таъсис дода шудааст, санаи 05 июли соли 2023 (суратмаҷлиси № 39) барои ҳимоя қабул карда шуд.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Маҷидов Абдулмачид Абдуҳамидович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, 08 феврали соли 1978 дар ноҳияи Мағчӯҳ таваллуд шудааст.

Маҷидов Абдулмачид Абдуҳамидович соли 1997 баъди хатми мактаби миёна ба Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон), факултети «Баҳисобгирию иқтисодӣ», иҳтисоси 061700 «Омор» дохил шуда, соли 2001 аз рӯи дараҷаи бакалавр онро хатм намудааст. Соли 2001 ба иҳтисоси 061700 – Омор ба зинаи магистратура дохил шуда, соли 2003 онро бо муваффақият хатм намудааст.

Тули солҳои 2018-2021 ба ҳайси унвонҷӯ дар кафедраи омори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таҳсил намудааст.

Аз соли 2013 то ин ҷониб дар вазифаи муовини декан оид ба тарбия дар факултети баҳисобгирий ва иқтисоди рақамии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолият менамояд.

Диссертатсия дар кафедраи “Омор”-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ: Собирзода Нуралий Миралӣ, доктори илмҳои иқтисодӣ, дотсент, муовини ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

Муқарризони расмӣ: Ҷурабоев Рафурҷон Ҷурабоевиҷ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи идоракунии давлатию маҳаллии Донишгоҳи байналмиллалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон ва Ашурев Фирӯз Маҳмадалиевиҷ, доктори фалсафа (PhD) доктор аз рӯи иҳтисоси 6D051200 - Омор, муовини декан оид ба таълими Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон ба диссертатсия тақризҳои мусбат доданд.

Муассисай пешбар – Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, дар тақризи худ, ки аз тарафи номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи омор Маъдиев С. навишта шуда, дар ҷаласаи васеъи кафедраи омори Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон аз 02 сентябри соли 2023, суратҷаласаи № 1 баррасӣ гардида, аз тарафи Ректори Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Абдуалимзода Ҳ.А аз 04-уми сентябри соли 2023 тасдиқ гардидааст, қайд шудааст, ки диссертатсияи Маҷидов Абдулмаҷид Абдулҳамидовиҷ дар мавзуи «Таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ (дар мисоли вилояти Суғд)» кори илмию таҳқиқотии мӯкаммал аст, ки он ба мавзуи мубрами рӯз баҳшида шудааст ва ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ оид ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.08.01 – Омор пурра мутобиқат карда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ мебошад.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ оид ба мавзӯи диссертатсия 11 адад мақолаи илмӣ, аз чумла 7 мақола дар мачаллаҳои (нашрияҳои) илмии тақризшаванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 4 мақола дар конференсияҳои илмӣ-назариявӣ, ҷумҳуриявӣ ва семинарҳои илмӣ ба нашр расидаанд, ки пурра талаботи сарҳати якуми банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмиро қонеъ мегардонад;

Муҳимтарин интишороти муаллиф доир ба мавзуи диссертатсия:

1. Маджидов А.А. Старение населения в Республике Таджикистан / М.А. Эргашева, А.А. Маджидов // Вестник таджикского национального университета (Научный журнал). Серия экономических наук. – 2012. – № 2/5 (92). – С. 15-19.
2. Маджидов А.А. Основные факторы, влияющие на здоровье населения / М.А. Эргашева, А.А. Маджидов // Вестник таджикского национального университета (Научный журнал). Серия экономических наук. – 2014. – № 2/10 (152). – С. 286-290.
3. Маджидов А.А. Динамика основных факторов воспроизводственных процессов населения в Республике Таджикистан / А.А. Маҷидов // Вестник таджикского национального университета (Научный журнал). Серия экономических наук. – 2017. – № 2/1 (217). – С. 60-63.
4. Маҷидов А.А. Ҷанбаҳои назариявии таҳқиқоти омории бозори меҳнат / А.А. Маҷидов, Ф.М. Аҳмадов // Паёми Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон. – 2018. – № 4 (25). – С. 127-133.
5. Маҷидов А.А. Таҳқиқи иқтисодӣ-омории таркиб ва шумораи захираҳои меҳнатӣ ва пешгӯии онҳо / С.С. Мирзоев, А.А. Маҷидов // Паёми Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон. – 2020. – № 2 (31). – С. 81-84.

6. Мачидов А.А. Татбиқи усули индексии таҳдил дар омӯзиши таркиби бозори меҳнат / А.А. Мачидов // Паёми Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон. – Душанбе, 2022. – № 4/1 (43). – С. 138-142.

7. Мачидов А.А. Истифодаи моделҳои иқтисодӣ-оморӣ дар таҳқиқи нишондиҳандаҳои бозори меҳнати вилояти Суғд / Н.М. Собирзода, А.А. Мачидов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – Душанбе, 2023. – № 1. – С. 11-19.

8. Мачидов А.А. Арзёбии омории нишондиҳандаҳои асосии бозори меҳнати вилояти Суғд / Ф.М. Аҳмадов, А.А. Мачидов // Иқтисоди рақамӣ ва зарурияти ҷорӣ намудани низоми нави ҳисобҳои миллӣ: Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалӣ (ш. Душанбе, 17 февраля соли 2021.) – Душанбе, 2021. – С. 82-90.

9. Мачидов А.А. Таҳдили омории тағйирёбии нишондиҳандаҳои бозори меҳнат дар вилояти Суғд / Н.М. Собирзода, А.А. Мачидов // Муаммоҳои ташаккулёбӣ ва рушди иқтисоди рақамӣ дар шароити муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон: Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалӣ (ш. Душанбе, 18 ноября соли 2022.). – Душанбе, 2022. – С. 204-211.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳо ворид шудаанд:

Мирсаидов М.Н. – номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи назарияи иқтисодии Донишгоҳи давлатии Кулоб ба номи Абуабдуллоҳи Рудакӣ бо чунин эродҳо:

-ба фикри мо, таҳқиқоти диссертационӣ бурд мекард, агар дар охир ҳар як параграф хулоса ва пешниҳодҳо оварда мешуданд.

-баъзе аз ҷадвалҳои таҳдилие, ки дар автореферат оварда шудаанд, таҳдили пурра надоранд.

-автореферат дорои хатогиҳои имлӣ ва техниکӣ мебошад.

Мехроби И.Ҳ. – номзади илмҳои иқтисодӣ, директори Коллеци омори шаҳри Ваҳдат бо чунин эродҳо:

-бо мақсади танзими нишондиҳандаҳои бозори меҳнати минтақавӣ дар қисмати назариявии таҳқиқот хуб мешуд аз таҷрибаи мамлакатҳои аз нигоҳи иқтисодӣ тараққикарда истифода мешуд.

-яке аз масъалаи муҳими омори бозори меҳнат ин ҷамъоварии маълумот оид ба нишондиҳандаҳои бозори меҳнати минтақавӣ мебошад.

-аз ин рӯ, хуб мешуд дар таҳқиқоти диссертационӣ усулҳои омории муосири сарчашмаҳои маълумот коркард ва таҳия мегардид.

Файзуллоев А.Ҳ. – номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи бахисобгириӣ, таҳдил ва аудити Донишгоҳи (славянни) Россия ва Тоҷикистон бо чунин эрод:

-таҳдили фарқиятҳои рушди захираҳои меҳнатии минтақавии (бо назардошти тафовути минтақавӣ) бозори меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда шавад.

Ҳамаи тақризҳо мусбат буда, эродҳои қайдшуда ҳусусияти тавсиявӣ доранд.

Интихоби муқарризони расмӣ бо пешниҳоди комиссияи ташхисии шурои диссертатсионӣ, инчунин бо мавҷудияти салоҳият ва мавқеи устувор дар доираи таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ, мавҷудияти интишорот дар соҳаи мазкур ва қобилияти баҳодиҳӣ ба аҳаммияти илмию назариявии диссертатсия, ҳамчунин бо розигии шахсӣ барои пешниҳоди тақриз асоснок шудааст.

Интихоби муассисай пешбар бо он асоснок карда шудааст, ки устодони ҳирфаии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон дар самти ихтисоси диссертатсияи ҳимояшавандагӣ корҳои илмию таҳқиқотии зиёд гузаронида, қодир мебошанд, ки арзиши илмӣ ва амалии диссертатсияро баҳо дижанд.

Шурои диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- коркард карда шуд: нақшай марҳилаҳои таҳқиқоти омории бозори меҳнати минтақа коркард гардида, низоми нишондиҳандаҳои омории он таҳия, гуруҳбандӣ ва усулҳои ҳисоби онҳо дар шароити рушди иқтисодии минтақа пешниҳод шудааст;

- пешниҳод шудааст: вазифаҳои асосии омузиши фаъолияти бозори меҳнати минтақа пешниҳод гардидааст, ки тибқи он самтҳои рушди бозори меҳнати минтақавӣ ҳамчун низом, нақши хоси ҳар як унсур ва зернизом дар рушди мунаzzами бозори меҳнат, ҳаҷм ва усули тақсими захираҳо дар байни унсурҳо ва зернизомҳои бозори меҳнати минтақавӣ муайян карда мешаванд;

- исбот шудааст, ки нишондиҳандаҳои бозори меҳнат бештар аз ҳисоби соҳтори захираҳои меҳнатӣ, соҳтори даромади пулии хочагиҳои хонавода ва хусусиятҳои демографии минтақа, аз ҷумла соҳтори ҷинсию синнусолии аҳолӣ, тақсимоти он вобаста ба ҷойи зист, шиддатнокии равандҳои муҳоҷират ва ғайра вобаста буда, таъсироти онҳо ба сатҳи некуаҳволии аҳолӣ таҳқиқ карда шудааст;

- асоснок карда шудааст, ки бозори меҳнати минтақа воҳиди алоҳидаи маъмурӣ-ҳудудӣ буда, бо хусусиятҳои миқдорӣ ва сифатии равандҳои иҷтимоӣ-иқтисодии заминаи хочагидорӣ, таҳассусӣ, соҳавӣ-функционалӣ, соҳтори ҳудудии истеҳсолӣ ва иҷтимоӣ фарқ намуда, дар макон ва замон бояд шарҳ дода шавад.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқоти мазкур бо он асоснок карда мешавад, ки дар он:

- исбот карда шудааст, ки дар илми иқтисодиёти ватаний то қунун атрофи масъалаи таҳлили иқтисодӣ-омории нишондиҳандаҳои тавсифкунандай бозори меҳнат дар вилояти Суғд таҳқиқоти мукаммал анҷом дода нашудааст. Дар диссертатсияи мазкур тафовути нишондиҳандаҳои асосии бозори меҳнати минтақавӣ ва хусусиятҳои онҳо таҳқиқ гардида, тағйиротҳои назаррас дар соҳтори бозори меҳнати минтақавӣ ошкор карда шудааст;

- усулҳои мусири оморӣ, усули ҷамъбаст ва гурухбандӣ, банизомдарории ҷадвалӣ, усулҳои графики, низоми нишондиҳандаҳои вариатсионӣ, усули муқоисавии оморӣ, нишондиҳандаҳои тафовути соҳторӣ, усулҳои таҳлили регрессионӣ ва коррелятсионӣ, усулҳои индексӣ ва ояндабинӣ истифода шудаанд;

- шароиту омилҳои асосии таъсиррасон ба фаъолияти бозори меҳнати вилояти Суғд муайян карда шуда, модели регрессионӣ коркард ва ояндабинии нишондиҳандаҳои асосии бозори меҳнати вилояти Суғд гузаронида шудааст.

- ошкор карда шудааст, ки байни нишондиҳандаҳои асосии бозори меҳнати минтақавӣ тафовут ҷой дорад ва дар асоси таҳлилҳои оморӣ тағйиротҳои назаррас дар соҳтори бозори меҳнати минтақавӣ ошкор карда шудааст.

Аҳаммияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дарёftи дараҷаи илмиӣ дар амалия чунин тасдикӣ карда мешавад:

-коркард ва ҷорӣ карда шуд: натиҷаҳои асосии таҳқиқотии диссертатсия дар фаъолияти Муассисаи давлатии “Пажӯҳишгоҳи меҳнат, муҳочират ва шуғли аҳолӣ”-и Вазорати меҳнат, муҳочират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Донишгоҳи миллии Тоҷикистон истифода шудаанд;

- муайян карда шуд, ки барои расидан ба ҳадафҳои фаъолият ва рушди бозори меҳнат дар сатҳи минтақавӣ, маҷмуи ҷораҳои зерин: такмили идоракунии фаъолият; тақсимоти дақиқи вазифаҳо байни гурӯҳҳои алоҳидаи идоракунӣ тавассути таъсири пешрафти илмию техникӣ бояд ба инобат гирифта шавад;

- муаррифӣ карда шуд: таҳлили оморӣ ва арзёбии ҳолатҳо ва равандҳо дар бозори меҳнати минтақаҳо имконият медиҳад, ки механизмҳои таъсири онҳо ошкор, омилҳои ба самаранокии фаъолияти бозори мазкур таъсиррасонро пайдо ва самтҳои асосии рушд пешниҳод карда шудааст.

Баррасии эътиимоднокии натиҷаҳои таҳқиқи нишон дод, ки:

- тамоюли тағйирёбӣ ва ҳолати бозори меҳнат асосан аз ҳисоби соҳтори захираҳои меҳнатӣ, соҳтори даромади пулии ҳочагиҳои хонавода ва хусусиятҳои демографии минтақа, аз ҷумла соҳтори ҷинсию синнусолии аҳолӣ, тақсимоти он вобаста ба ҷойи зист, шиддатнокии равандҳои муҳочират ва ғайра муайян карда мешавад;

- ғояи таҳқиқот дар заминаи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бахши ҳифзи меҳнат, Паёмҳои солонаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Барномаи рушди вилояти Суғд барои солҳои 2015-2020, маълумотҳои таҳқиқоти буҷаи хонавода, маълумоти омории маҷмууҳо асоснок шудааст;

- аслият ва навгониҳои натиҷаҳои таҳқиқот оид ба таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ бо далелҳои мушахҳас аз

нашрияҳои омори расмӣ , назарияҳои илмии олимони ватанию хориҷӣ ва тавсияҳои методии коркардшуда тасдиқ шудаанд;

- усулҳои муосири ҷамъоварӣ, коркард ва таҳлили омории маълумотҳо зимни тартибдиҳии ҷадвалҳо, нақшা, расм ва диаграммаҳо барои таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ истифода шудааст.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ:

- дар ҷамъбаст кардан, ба низом даровардан, аниқ ва пурра кардани ровишҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ ифода мейбад. Дар асоси ҷамъбасткунӣ ва таҳлили асосҳои назариявию амалии таҳқиқи иқтисодӣ-омории бозори меҳнати минтақавӣ маводҳо таҳия карда шудааст;

- натиҷаҳои асосии таҳқиқоти гузаронидашуда дар конфронсҳои илмию амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ аз ҷониби муаллиф маъруза гардидаанд;

- мақолаҳои нашршудаи муаллиф муҳтавои асосии диссертатсияро фаро гирифта, доир ба мавзуи диссертатсия 11 мақола таҳия гардидааст, аз ин шумора 7 мақола дар маҷаллаҳои (нашрияҳои) илмии тақризшавандай Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 4 мақола дар конференсияҳои илмӣ-назариявӣ, ҷумҳуриявӣ ва семинарҳои илмӣ ба нашр расидаанд, ки пурра талаботи банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмиро қонеъ мегардонад;

Дар маҷлиси шурои диссертатсионӣ аз 21 сентябри соли 2023 барои сазовор доностани Маҷидов Абдулмажид Абдуҳамидович ба дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.08.01 – Омор қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионӣ 14 нафар, як нафар дар кори шуро тариқи онлайн иштирок доштанд, аз ҷумла 4 нафар аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи ҳимояшаванда. Аз 14 нафар иштирокдоштагон дар маҷlis, ки ба шуро шомил буданд, овоз доданд: тарафдор 14 нафар, муқобил - нест, бюллетенҳои беэътибор - нест.

Раиси шурои диссертатсионӣ,
д.и.и., профессор

Хушваҳтзода Қ.Ҳ.

Котиби илмии шурои диссертатсионӣ,
д.и.и., профессор

Курбонов А.Қ.

25 сентябри соли 2023